

Uraanikeskustelu alkaa kuumentua Ylitorniolla

Valtaus: Terveys- ja ympäristöhaitat nostivat vastustajan esiin

Tuulikki Kourilehto
Ylitornio

Areva Finland Resourcesin Rumavuoman valtaushakemuksesta on kuulemiskierros menossa. Uraanikaivos alkaa jo kuumentaa tunteita Ylitorniolla. Anne Syväniemi-Kuitunen kertoi torstai-iltana Ylitornion kunnantalolla pidetyssä tilaisuudessa menettäneensä yönensä mahdollisen uraanikaivoksen haittojen vuoksi. Mellakairan kylätoimikunta oli kutsunut tilaisuuteen tutkija Mika Flöjtin kertomaan uraanin vaaratekijöistä. Tuhti faktatieto lisäsi Syväniemi-Kuitusen tuskaa, eivätkä unet hänen mukaansa ainakaan parantuneet.

Syväniemi-Kuitunen aikoo vastustaa kaivostoiminnan tutkintaa ja avaamista ympäristö- ja terveysriskien vuoksi. Työllisyysvaikutus on hänen mielestään pieni ja verorahat menevät Arevan mukana Helsinkiin.

– Jos me olemme hiljaa nyt, kukaan ei tee meidän puolesta mitään.

Eurooppaan suunnitellaan uusia ydinvoimaloita ja sen vuoksi uraani on kysytty raaka-aine. Suomea pidetään Flöjtin mukaan free entry -maana, jonka maaperään on kaivoslain vuoksi helppo päästä käsiksi.

Flöjtin mukaan uraanista puhuttaessa on otettava huomioon koko ketju valtauksesta kaivostoimintaan, ydinvoimalaan ja jätteiden jälleensijoitukseen. Uraaniesiintymän varauksessa tutkimusta tehdään mittareilla, mutta valtausvaiheessa poraamalla. Kairaustoiminnasta voi Flöjtin mukaan olla vaikutuksia ympäristölle. Jos maakerrokset rikkoutuvat, pohjavesiin voi liueta radioaktiivisia nuklideja.

Poliittinen päätös

Etsinnän tavoite on taloudellisesti kannattavan uraanikaivoksen avaaminen. Kaivoksen jälkeen hukkamalmiin ja uraanipölyyn jää korkeitakin pitoisuuksia sisältäviä radioaktiivisia aineita, kuten thoriumia, jonka puoliintumisaika on 75 000 vuotta. Jättemalmia ei voi käyttää maanrakennukseen, vaan se on peitettävä.

Uraanin käyttö on sitä rikastavan yhtiön hallinnassa. Se voi mennä ydinvoimalaan Suomessa, mutta myös ydinaseisiin ja kansainvälisiin ydinvoimaloihin.

Modernit ja turvallisetkin kaivokset ovat joutuneet Flöjtin mukaan alttiiksi, kun luonnon olot ovat haastaneet teknologian. Australiassa Olympic Damissa rankkasateet huuhtoivat radioaktiivisia nuklideja ympäristöön.

Flöjt muistutti, että uraanikaivos on poliittinen päätös, jonka voi estää vain poliittisesti vaikuttamalla. Kaivosluvan myöntää valtioneuvosto. Ellei valtausvaiheessa suhtauduta kriittisesti, valtaaja voi myöhemmin vedota kansainväliseen investointisuojaan.

Eugen Parviainen kyseli heti onko moraalisesti oikein, että maan hallitus on tekemässä päätöksiä uusista ydinvoimaloista, kun kunnassa käsitellään kaivosasioita. Parviainen sanoi suhtautuvansa tutkijoiden oppeihin ja tietoihin kriittisesti.

Valtaus Menossa

Areva Finland Resources Oy:llä on viiden vuoden valtaushakemus 1 300 hehtaarin alueella Rumavuomalla Ylitornion ja Rovaniemen välimaastossa.

Yhtiö etsii uraani-, kupari- sinkki- lyijy-, hopea- ja kultaesiintymiä.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on menossa kuulemismenettely valtauksen johdosta.

Mielipiteet valtauksesta on esitettävä 18.2.2009 mennessä.

Arevalla on lisäksi myös 26 500 hehtaarin varaus Romppaanvuomalla Ylitorniolla.